

Onderwerp Stand van zaken Omgevingswet

Steller Ronald Klaassen

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 89 44 Bijlage(n)

Ons kenmerk RO14.4125701

Datum **30 JAN 2014** Uw brief van -

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Met deze brief informeren wij u over de huidige stand van zaken van de vorming van de nieuwe Omgevingswet voor het ruimtelijk domein. Op 26 februari 2013 heeft de VNG via een ledenbrief de gemeenten geïnformeerd over de nieuwe Omgevingswet en de inzet van de VNG daarop. Wij behandelen in deze brief de achtergronden, de hoofdlijn van de wet, het standpunt van de VNG en het vervolg.

Achtergrond

Een van de prioriteiten van dit kabinet is de herziening van alle wet- en regelgeving op het fysieke domein: het omgevingsrecht. Het heeft daartoe het programma 'Eenvoudig Beter' opgezet. De vernieuwing van de regelgeving is volgens het kabinet nodig omdat Nederland nu vast loopt in haar eigen regelgeving. Met name projectontwikkeling vertraagt doordat bestaande wet- en regelgeving te ingewikkeld is en te lange procedures kent. Met de Wabo, de Crisis- en Herstelwet en de Waterwet is al toegewerkt naar vergaande integratie maar dit kabinet wil een nog verdergaande herziening. Doel van het kabinet is om versnelling van procedures en daarmee tijdwinst en financiële voordelen te behalen. Of dit daadwerkelijk gaat gebeuren is overigens afhankelijk van de exacte uitwerking in AmvB's (Algemene maatregelen van Bestuur).

Het kabinet is daarom bezig met het opstellen van een nieuwe Omgevingswet die per 2018 moet ingaan. De Omgevingswet moet de bestaande wetten op de fysieke leefomgeving gaan vervangen.

Hoofdlijn van de nieuwe wet

De hoofddoelstelling van de Omgevingswet is:

een veilige en gezonde leefomgeving te bewerkstelligen en deze op een duurzame en doelmatige wijze te kunnen behouden, beheren, gebruiken en ontwikkelen. Met deze formulering wordt uitdrukking gegeven aan de inzet van het kabinet om de kwaliteit

van de leefomgeving te waarborgen én de wens om alle relevante deelaspecten inzake de leefomgeving te betrekken bij beleids- en besluitvorming.

De Omgevingswet zorgt daarbij voor stroomlijning van het totale complex aan wet- en regelgeving voor de fysieke leefomgeving. Daardoor nemen de inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht toe en wordt de besluitvorming over projecten en activiteiten in de leefomgeving sneller en doelmatiger. De Omgevingswet en bijbehorende uitvoeringsregelgeving moeten ook leiden tot een reductie van plankosten van minimaal 10%, zoals ook opgenomen in het regeerakkoord. (bron: Kamerbrief Minister Schultz, 9 maart 2012).

Elf wetten gaan in zijn geheel op in de nieuwe Omgevingswet. Voor de gemeente zijn de belangrijkste de Crisis- en Herstelwet, de Tracéwet, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), de wet inzake de luchtverontreiniging en de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Vier wetten gaan grotendeels op in de Omgevingswet, waarvan de Waterwet en de Wet Milieubeheer voor ons het meest relevant zijn. Van acht andere wetten gaan de onderdelen over omgevingsrecht naar de Omgevingswet. Daarvan zijn voor ons de Woningwet, de Monumentenwet en de Wet Natuurbescherming het meest van belang.

Ontwerpuitgangspunten

De Omgevingswet gaat uit van een duidelijke scheiding van verantwoordelijkheden tussen verschillende overheidslagen. “Je gaat erover of je gaat er niet over”. Uitgangspunt is verdere decentralisatie van rijksverantwoordelijkheden naar provincies en gemeenten. Europa is het uitgangspunt voor het stellen van normen. Het kabinet wil geen eisen meer stellen die boven de verplichtingen van de EU uitgaan. Het kabinet wil in de Omgevingswet voor milieuregelgeving toe naar een systeem van globaal onderzoek vooraf en verantwoording achteraf in plaats van uitvoerig onderzoek vooraf. Voorschriften in het nieuwe omgevingsrecht moeten meer "doelgericht" zijn en minder "middelgericht": het doel moet opgelegd worden en de initiatiefnemer moet vrij zijn om zelf de weg daarnaartoe te bepalen. Tot slot wil het kabinet meer ruimte bieden voor kleine ontwikkelingen.

Het instrumentarium ziet er in hoofdlijn als volgt uit:

- Opzet: Omgevingsvisie, Omgevingsplan en Omgevingsvergunning;
- De *omgevingsvisie* is in hoofdlijn bedoeld ter vervanging van huidige Structuurvisies. Zoals het nu lijkt wordt de Omgevingsvisie verplicht voor het Rijk en de provincies, maar niet voor gemeenten;
- Het *omgevingsplan* vervangt het huidige bestemmingsplan. Gemeenten hebben de afgelopen jaren alle bestemmingsplannen geactualiseerd. Daarom heeft de VNG bij de Minister afgedwongen dat een geactualiseerd bestemmingsplan automatisch geldt als omgevingsplan. Dit zal in de wet worden vastgelegd. Anders zouden de gemeenten immers opnieuw op grote kosten worden gejaagd.
- Vergunningverlening verloopt via de *omgevingsvergunning*. Dit is nu ook al het geval.

Standpunt VNG

De VNG heeft de gemeenten gevraagd waar zij nu tegenaan lopen in het omgevingsrecht. Daarnaast heeft de G32 ook input geleverd aan de VNG voor de standpuntbepaling. De grondhouding van de VNG en de G32 is positief-kritisch.

De uitwerking van de Omgevingswet in de AMvB's is zeer belangrijk voor gemeenten. Pas na de uitwerking wordt duidelijk of de gemeentelijke knelpunten in het omgevingsrecht echt worden opgelost. De belangrijkste knelpunten die voor gemeenten moeten worden opgelost, zijn:

- Onduidelijkheid over bevoegdheidsverdeling;
- Gebrek aan flexibiliteit bij planvorming;
- Lange doorlooptijd van procedures en het grote aantal procedures;
- Problemen rond onderzoeksverplichtingen;
- Financiële uitvoerbaarheidsverplichtingen.

De discussie over verruiming van de bestuurlijke afwegingsruimte is mede daardoor van belang.

Naast bovenstaande knelpunten is de VNG bezorgd over de gevolgen voor de verhouding tussen de gemeenten en provincies. Dit speelt onder andere bij de Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD). Gemeenten kunnen het beste zelf beoordelen hoe ze hun inwoners en bedrijven optimaal van dienst kunnen zijn: aan het eigen loket of via de RUD. Maar het speelt ook bij de verdeling van verantwoordelijkheden, bijvoorbeeld bij het instrument van reactieve aanwijzing en de definitie van een provinciaal belang. De wet regelt wel nationaal belang (bv. windparken boven 100 mW) maar doet geen uitspraak over wat provinciaal belang of gemeentelijk belang is.

De VNG wil dat de Omgevingswet een duidelijke verdeling van bevoegdheden biedt en uitgaat van subsidiariteit, zodat besluiten zo dicht mogelijk bij de burger worden genomen. Deze aspecten ziet de VNG onvoldoende terug in het wetsvoorstel.

Onze inbreng

Wij hebben de afgelopen maanden onze inbreng geleverd in G32 en VNG verband ten behoeve van de standpuntbepaling.

Wij zijn verheugd dat geactualiseerde bestemmingsplannen automatisch gelden als omgevingsplan en dat dit ook in de wet wordt vastgelegd.

Het punt van duidelijke bevoegdheidsverdeling is voor ons ook een van de belangrijkste kritiekpunten op het huidige wetsvoorstel. Wij pleiten steeds voor een duidelijkere afbakening van gemeentelijke en provinciale belangen in de Omgevingswet. Meer duidelijkheid vooraf en meer vertrouwen in gemeenten. Daarin kunnen we aansluiten bij de VNG.

Minder toetsing vooraf legt een groter beslag op toetsing en handhaving achteraf, maar daarvoor zijn de gemeentelijke middelen in het algemeen vaak niet toereikend. Monitoring en herstel achteraf kost ook inspanning van gemeenten. Sommige, grootschalige of kwetsbare ontwikkelingen vereisen hoe dan ook een grotere toetsing vooraf. Sommige ingrepen worden voor vele jaren gedaan en zijn niet makkelijk terug te draaien. Denk aan grote infrastructuurprojecten, energiecentrales etc. Dit is een punt dat de VNG ook inbrengt en daar kunnen we van harte bij aansluiten.

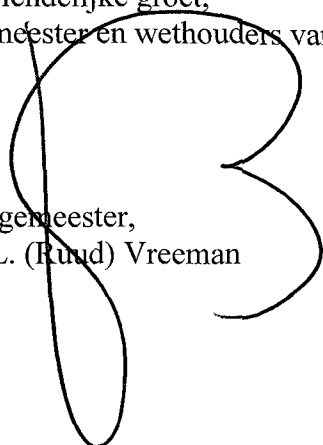
Voor het overige hebben wij ons altijd op het standpunt gesteld dat aanpassingen binnen bestaand instrumentarium de belangrijkste knelpunten ook hadden kunnen oplossen. Wij zijn ook kritisch op het verkorten van de procedures in relatie tot de controlerende rol die uw raad bij complexe ruimtelijke projecten heeft.

Proces

De Omgevingswet ligt momenteel voor advies bij de Raad van State. De verwachting is dat het advies begin 2014 aan de Tweede Kamer wordt aangeboden. Maar na de parlementaire behandeling van de Omgevingswet treedt de wet nog niet direct in werking. Eerst moet het parlement de Invoeringswet van de Omgevingswet en de nieuwe Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's) nog behandelen. Invoering van de wet zal niet eerder dan 1 januari 2018 plaatsvinden. Op het moment dat de Invoeringswet en de AMvB's bekend zijn, is ook duidelijker wat de consequenties zijn voor de gemeentelijke praktijk.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. R.L. (Ruud) Vreeman

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

